

# Communiceren

## Met etnische doelgroepen



SCHOLEN MET  
**SUCCES**  
onderzoek ✓ advies ✓ creatie ✓

## Communicatie met etnische doelgroepen

We leven in een multiculturele samenleving. Het is daarom belangrijk om in communicatie rekening te houden met culturele kenmerken (waarden, rituelen en symbolen) van de verschillende bevolkingsgroepen. Allochtone ouders hebben vaak een andere visie op het onderwijs. De school wordt vooral gezien als instelling waar kinderen leren. Het gaat hierbij om het opnemen en onthouden van kennis, hiermee moet kinderen zo vroeg mogelijk mee beginnen. Veel allochtone ouders vinden dat er op Nederlandse basisscholen te veel wordt gespeeld en te laat wordt begonnen met het echte leren. Men ziet de functie van spelen niet zozeer als een verantwoordelijkheid van de school. Ze hebben ook vaak een andere kijk op:

- De rol van leraren: er wordt tegen hun opgekeken, zij zijn de deskundigen die ervoor moeten zorgen dat het kind goede leerresultaten behaalt.
- Het onderwijsondersteunend gedrag van ouders. Ouders hebben een rol als opvoeder, onderwijzen gebeurt op school daar weten ouders niets van.
- Het nut van expressieve en creatieve activiteiten. Dit staat te ver af van het realiseren van cognitieve schoolprestaties.

## Schoolkeuzemotieven van allochtone doelgroepen

De bereikbaarheid en de afstand tot de school zijn voor allochtone ouders de belangrijkste redenen om voor een school te kiezen. Ze laten zich minder vaak beïnvloeden. Verder blijkt de openbare identiteit, de kwaliteit en het profiel van de school minder van belang (Openbaar Onderwijs Rotterdam/ centrum onderzoek en statistiek, 1997). Voortvloeiend uit de visie van allochtone ouders op het onderwijs kan verondersteld worden dat de ervaring en deskundigheid van het team een belangrijk keuze4-element is.

## De betrokkenheid van allochtone ouders

Over het algemeen voelen allochtone ouders zich zeer betrokken bij het onderwijs aan hun kinderen, ook al lijkt dat door communicatieproblemen (taal en cultuur) soms anders. Ze zijn vaak zeer bewust met hun eigen toekomst en die van hun kinderen bezig. Wel gebeurt het geregeld dat ze gedemotiveerd en teleurgesteld raken doordat de kinderen, ondanks de nodige inspanningen, weinig resultaat halen op school. Ze zijn meer tevreden en betrokken naarmate de school:

- Veel aandacht aan de kinderen besteedt
- De ontwikkelingen van het kind nauwkeurig volgt
- Veel individuele begeleiding geeft
- De ouders regelmatig uitgebreid over de resultaten van het kind bericht

## De behoefte aan informatie bij allochtone ouders

Allochtone ouders willen graag geïnformeerd worden over de vorderingen van hun kind, De (cognitieve) resultaten van de school en de onderwijsmogelijkheden zijn voor hen ook belangrijke informatiethema's. Toch is het nuttig om de functie van spelen en creatieve/expressieve vakken uit te leggen. Informatie over discriminatie, schoolregels, sfeer en veiligheid zijn ook van belang. Allochtone ouders hechten tevens groot belang aan informatie over de aandacht voor allochtone leerlingen, het NT2 onderwijs (Nederlands als tweede taal), OET(C) onderwijs (Onderwijs in eigen taal en cultuur), de Islam en bijbehorende feesten. Het wordt verder erg gewaardeerd als de school de ouders duidelijk maakt wat van hen wordt verwacht en als er goed naar hen wordt geluisterd.

## Communicatie met allochtone doelgroepen

Allochtonen worden gezien als een moeilijk bereikbare doelgroep. Dit komt doordat zij vaak een andere taal spreken en andere gewoonten hebben waardoor zij niet als een homogene groep kunnen worden benaderd. Daarnaast vertonen zij vaak ander gedrag bij het inwinnen van informatie. Vrijwel iedereen heeft de beschikking over een televisie. Allochtone groepen hebben ook gemiddeld even vaak een kabelaansluiting dan autochtone Nederlanders. Behalve bij Marokkanen is er bij alle groepen in meer dan de helft van de gevallen een pc aanwezig. Circa een derde van de huishoudens heeft een dvd-speler.

Chinezen, Turken en laagopgeleiden binnen alle groepen geven de voorkeur aan informatie in hun eigen taal. Marokkanen hebben de voorkeur voor informatie in het Nederlands. De voorkeur gaat uit naar verspreiding via televisie en folders en in mindere mate naar verspreiding via kranten en huis-aan-huisbladen. Wanneer schriftelijk informatiemateriaal wordt gebruikt moet de tekst liefst concreet, praktisch, exact, kernachtig, helder en zakelijk zijn. De voorkeur van veel allochtonen gaat uit naar een 'luxe' uitgave (een brochure, ringband of map) die men als naslagwerk kan gebruiken en kan tonen aan familie en burens. Daarnaast is het nuttig om dergelijke schriftelijke informatie te combineren met persoonlijke informatiemomenten, zoals:

- Individuele bijeenkomsten: huisbezoek, spreekuur of het bewust benutten van haal en brengcontacten.
- Groepsbijeenkomsten: etnisch homogene groepsbijeenkomsten (eventueel alleen voor vrouwen) waar ouders onderling van gedachten kunnen wisselen en de eigen taal kunnen spreken, waar voorlichting gegeven kan worden over de inrichting van het onderwijs.

## Samenvattend

De school is voor allochtone ouders primair een leerinstituut met deskundige vakmensen die kinderen onderwijs geven dat gericht is op het behalen van zo hoog mogelijke studieresultaten (visie). Afstand is het dominante argument voor de schoolkeuze. Ver daarna komt het kwaliteitsbeeld van de school. Dit kwaliteitsbeeld wordt beïnvloed door de visie die men op onderwijs heeft. Allochtone ouders zijn wel degelijk betrokken bij de toekomst van hun kind. Die betrokkenheid loopt via het kind en neemt af wanneer het kind slechte resultaten haalt. De betrokkenheid neemt toe wanneer de school erg kindgericht is en de ouders goed informeert over de ontwikkelingen van het kind.

*De belangrijkste informatiethema's zijn:*

1. Resultaten van het kind en van de school
2. Cognitieve doelen en werkwijze
3. Schoolregels, sfeer en veiligheid
4. Specifieke aandacht voor allochtone leerlingen

Allochtone ouders ontvangen de schoolgids graag in een luxe uitvoering in de vorm van een boekje of naslagwerk waarin heldere, concrete, praktische informatie te vinden is.

Wilt u meer weten over communicatie tussen leerkrachten en allochtone ouders in het basisonderwijs? Marijke Booijsink heeft hier onderzoek naar gedaan, op basis hiervan is een handreiking opgesteld.